T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/116
KARAR NO : 2019/136
KARAR TR: 25.02.2019

ÖZET : 4342 sayılı Mera Kanununun 12'nci Maddesine Göre Düzenlenen Komisyon Tahsis Kararı Raporunun iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacılar : 1-K.Ç.
2-A.B.
3-K.K.
4-Ş.K.
5-T.Ç.
6-Y.K.
Vekili : Av. M.P.
Davalılar : Adli Yargıda
1- Kars Valiliği
Vekili : Av. İs.K.
2- Darboğaz Köyü Tüzel Kişiliği
İdari Yargıda
Kars Valiliği

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkillerinin Kars İli, Selim İlçesi, Darboğaz Köyünde ikamet ettiklerini, Kars Valiliği İl Mera Komisyonunun 05/01/2017 tarih 2017/01 sayılı mera tahsis kararı ile zarara uğratıldıklarını, köy sınırları içinde bulunan mera, yaylak, kışlak, otlak ve çayırların tespit ve tahdit çalışmalarının Kars İl Mera Komisyonu tarafından yapıldığı ve 16.087,78 dekar alana sahip bir alanın mera olarak Selim İlçesi, Darboğaz Köyü çiftçi ailelerinin kullanımı için Darboğaz Köyü muhtarlığı tüzel kişiliğine 05/01/2017 tarih 2017/01 sayılı karar ile tahsis edildiğini, davaya konu mera tahsis ve tahdit kararının usul ve yasaya aykırı şekilde tesis edildiğini, alınan kararın amacının kamu yararı olması gerekirken mevcut hali ile bir kısım köylüyü köyden göçe zorlama ve hayvancılığı terketmeye teşvik etme niteliği taşıdığını ileri sürerek, Mera Komisyonunun Tahsis Kararının yürürlüğünün durdurulması için ihtiyati tedbir kararı verilmesi ve verilen tahsis kararının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

SELİM ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nin 8.5.2018 gün ve E: 2017/62, K: 2018/96 sayı ile, dava, her ne kadar mera tahsis kararının iptali istemi ile açılmış olsa da, dava dilekçesi ve davanın devamı sırasında davacı tarafın mera kararının iptalini değil, kapsamının genişletilmesini istediğinin açık olduğu ve davacıların kararda mera olarak tahsis edilen alana ilişkin bir itirazları bulunmadığını; Darboğaz köyünün mera alanının ilgili karar ile tahsis edilen mera alanından çok daha büyük olduğunu ileri sürerek, mera tahsis kararı ile mera olarak hesaplanmayan başka yerlerinde olduğunu ve oralarında mera olarak belirlenip hesaba dahil edilmesine ilişkin olduğu talebinin Asliye Hukuk Mahkemesinin görevi kapsamında bulunmadığını; davacıların bu talebinin kabul edilmesi durumunda mahkemenin tahsis kararı ile kayıt altına alınmayan başka yerleri de mera olarak belirleyip oraların da tahsis kararı kapsamına alınmasına karar vereceği; oysaki bu yöndeki bir kararın verilmesinin ancak idare mahkemesinden istenilebileceği gerekçesiyle, 6100 sayılı HMK'nun 114/b ve 115. maddeleri gereğince yargı yolunun dava şartı olması ve dava şartı noksanlığının re'sen nazara alınması gerektiği dikkate alınarak davanın İdari Yargının görev alanında bulunması ve Mahkemelerinin yargı yolu bakımından görevsiz olması nedeniyle davanın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ERZURUM 2. İDARE MAHKEMESİ'nin 17.1.2019 gün ve E:2018/1652 sayı ile, 4342 sayılı Mera Kanunu'nun maddelerinde açıkça meraların tahsisine ilişkin kararların mera tahsis komisyonlarınca verileceği ve Komisyon kararlarına karşı 30 günlük askı ilan süresi ve tebligatı gerektiren hallerde tebliğden itibaren 30 günlük süre içinde asliye hukuk mahkemesine, kadastro yapılan yerlerde ise kadastro mahkemesine dava açılabileceğinin hüküm altına alınması karşısında işbu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 25.02.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4342 sayılı Mera Kanununun 12'nci Maddesine Göre Düzenlenen 05.01.2017 tarih ve 2017/01 sayılı Komisyon Tahsis Kararı Raporunun iptali istemiyle açılmıştır.

25/2/1998 tarih, 4342 sayılı Mera Kanununun "Amaç" başlıklı 1.maddesinde, "Bu Kanunun amacı; daha önce çeşitli kanunlarla tahsis edilmiş veya kadimden beri kullanılmakta olan mera, yaylak, kışlak ve kamuya ait otlak ve çayırların tespiti, tahdidi ile köy veya belediye tüzel kişilikleri adına tahsislerinin yapılmasını, belirlenecek kurallara uygun bir şekilde kullandırılmasını, bakım ve ıslahının yapılarak verimliliklerinin artırılmasını ve sürdürülmesini, kullanımlarının sürekli olarak denetlenmesini, korunmasını ve gerektiğinde kullanım amacının değiştirilmesini sağlamaktır." denilmiş,

Kanunun, "Mera, Yaylak ve Kışlak Olarak Tahsis Edilecek Yerler" başlıklı 5.maddesinde,"Komisyonca tespit edilecek ihtiyaca göre aşağıda belirtilen yerler mera, yaylak ve kışlak olarak, köylere veya belediyelere tahsis edilir.

a) Kadimden beri mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılan yerler ile aynı amaçla kullanılmak üzere köy veya belediyelere tahsis ya da terk edilen yerler,

b) Devletin hüküm ve tasarrufunda veya Hazinenin mülkiyetinde bulunan arazilerden etüt sonucu mera, yaylak ve kışlak olarak yararlanılabileceği anlaşılan yerler,

c) Mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılmak amacıyla kamulaştırılacak yerler,

d) Tapu kayıtlarında mera, yaylak ve kışlak olarak görülen ve halen işgal edilen yerler." hükmüne;

"Komisyon ve Teknik Ekipler" başlıklı 6. maddesinde, "Mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsisi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yapılır. Bu amaçla valinin görevlendireceği bir vali yardımcısı başkanlığında; Bakanlık il müdürü, Bakanlık il müdürlüğünden konu uzmanı bir ziraat mühendisi, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yetkili temsilcisi, Orman Genel Müdürlüğü yetkili temsilcisi, ilgili köy veya mahalle muhtarı, defterdarlıktan veya bulunamaması halinde vali tarafından görevlendirilecek bir hukukçu, Milli Emlak Müdürlüğünden bir temsilci, Kadastro Müdürlüğünden bir teknik eleman, Ziraat Odası Başkanlığından bir temsilci ve ilgisine göre genel kolluk biriminde görevli bir temsilci olmak üzere on bir kişiden oluşan bir komisyon kurulur.

Komisyonlar valilik onayı ile oluşturulur. Vali yardımcısının bulunmadığı durumlarda komisyona Bakanlık il müdürü veya görevlendireceği konu uzmanı bir ziraat mühendisi başkanlık eder.

Mera, yaylak ve kışlak varlığı ile hayvancılık potansiyeli dikkate alınarak ihtiyaç duyulan il merkezi ve ilçelerde komisyona bağlı olarak çalışacak ve tespit, ölçme, harita yapma ve yer gösterme çalışmalarını yapmak üzere "Teknik Ekipler" oluşturulur. (Değişik dördüncü fikra: 27/5/2004-5178/1 md.) Bu ekipler; Bakanlık il veya ilçe müdürlüğünden bir ziraat mühendisi, Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünden bir ziraat mühendisi veya teknik eleman, Kadastro Müdürlüğünden bir teknik eleman, Millî Emlak Müdürlüğünden bir temsilci, orman içi, orman kenarı ve orman üst sınırı meraları ile ilgili olarak bir orman mühendisi, 22.11.1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun uygulama alanlarında Tarım Reformu Teşkilatından bir ziraat mühendisi ile meradan yararlanan köy ise köyün muhtarı, belediye ise belediye temsilcisi ile komisyonun teklifi ve valinin onayı ile seçilen iki mahallî bilirkişiden oluşur.

Teknik ekipler ilçelerde kaymakamın, illerde komisyonun teklifi ve valinin onayı ile oluşturulur. Komisyon ve teknik ekiplerin çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir." hükmüne;

Kanunun "Tahsis Kararı" başlıklı 12. maddesinde, "Komisyon, 11 inci maddeye göre belirlenen ihtiyacı karşılayacak miktarda mera, yaylak ve kışlaklar ile bunlarla ilgili sulama ve geçit yeri olarak tespit edilen alanları halkın ortak olarak yararlanmaları amacıyla, o köy veya belediye tüzel kişiliğine tahsis eder ve tahsis kararı valiliğin onayına sunulur. Bu kararda, tahsis edilen yerin niteliği, miktarı, sınırları, hayvan sulama ve geçit yerleri, tahsis amacı, otlatma kapasitesi, aile işletmelerinin büyükbaş hayvan birimi üzerinden otlatma hakkı ve otlatabilecekleri hayvan sayısı da belirtilir. İhtiyaçtan fazla çıkan kısım ise, ihtiyaç içinde bulunan çevre köy veya belediyelerle hayvancılık yapan özel veya tüzel kişilere kiralanabilir. Ancak kiralama durumu tahsis edilen köy ve belediyelerin hayvan sayısına göre her 5 yılda yeniden değerlendirilir.

Ayrıca bu Kanun kapsamına alınmakla birlikte, ancak ıslah edilmek suretiyle mera olarak kullanılabilecek alanlar, gerekli ıslah işlemlerini taahhüt eden özel ve tüzel kişilere kiralanabilir. Kiralama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

(Ek fikra: 27/2/2013-6443/2 md.) Kiralanacak alanda hayvancılık için gerekli bakım, barınma ve su ihtiyaçlarını karşılayacak zorunlu hayvancılık tesisleri kurulabilir. Bu tesislerin taban alanı, kiralanacak alanın yüzölçümünün yüzde birini geçemez. Bu oranı bir katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir. Bu tesislerin yapılması ve kullanılması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." hükmüne,

Kanunun "Tahsis Kararının Tebliği, İlanı, İtirazı ve Kütüğe Kayıt" başlıklı 13. maddesinde" Teknik ekiplerce yapılan çalışmaların sonuçları komisyonca ilgili köy ve belediyelerin ilan yerlerinde 30 gün süre ile askıda kalır.

Teknik ekiplerin tespit ve tahdit sonuçlarına karşı askı ilanı süresi içinde komisyona itiraz edilebilir.

Komisyon yapılan itirazları 60 gün içinde karara bağlar.

Komisyonun itirazları inceleyerek aldığı kararlar ile tahsis kararları, o yerin köy muhtarlığı ile belediye başkanlığına, defterdarlık veya mal müdürlüğüne, ilgili orman müdürlüğüne ve Tarım Reformu Teşkilatına tebliğ edilir. Ayrıca köy ve belediyelerde ve bunların bağlı olduğu ilçelerde alışılmış araçlarla ilan edilir ve bu konuda tutanaklar ve

haritalar eklenecek 30 gün süre ile askıya çıkartılır. Komisyon kararlarına karşı 30 günlük askı ilan süresi ve tebligatı gerektiren hallerde tebliğden itibaren 30 günlük süre içinde asliye hukuk mahkemesine, kadastro yapılan yerlerde ise kadastro mahkemesine dava açılabilir.

Dava konusu mera, yaylak ve kışlakların kadastro çalışma alanı dışında kalması halinde kadastro mahkemelerinin yetkisi bu alanlarla ilgili davaları da kapsar.

30 günlük ilan süresi içinde haklarında dava açılmayan kararlar kesinleşir ve tapu sicil müdürlüğüne gönderilerek özel sicile kaydedilir. " hükmüne yer verilmiştir.

Bu düzenlemelere göre;meralara ilişkin oluşturulan Komisyon Kararlarına karşı asliye hukuk, kadastro yapılan yerlerde ise kadastro mahkemesine dava açılabileceği anlaşılmaktadır.

Dava dosyalarının incelenmesinden; davacıların05/01/2017 tarih 2017/01 sayılı mera tahsis kararı ile Darboğaz Köyü Tüzel Kişiliğine tahsis edilen mera alanının tahsis ve edilen 16.087,78 dekar alandan daha büyük olduğu dolayısıyla kendilerinin bu karardan zarar gördüğü ve hayvan sayılarını azaltmaları gerekeceği iddialarıyla söz konusu kararının iptalinitalep ettikleri anlaşılmıştır.

Bu durumda, 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında yapılan inceleme sonucunda, İl Mera Komisyonunca alınan kararın iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 13. maddesindeki açık hüküm uyarınca adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Erzurum 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Selim Asliye Hukuk Mahkemesinin 18.5.2018 gün ve E: 2017/62, K: 2018/96 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Erzurum 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Selim Asliye Hukuk Mahkemesinin 18.5.2018 gün ve E: 2017/62, K: 2018/96sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 25.02.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ